

آیین‌نامه المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی کشور

مقدمه:

طراحی المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی کشور^۱ از اواسط دهه هشتاد شمسی با انگیزه شناسایی و شکوفایی دانشجویان توسط جمعی از اعضای هیأت علمی علاقه‌مند در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور صورت گرفت و اولین دوره آن در سال ۱۳۸۶ برگزار شد. پس از چند دوره برگزاری المپیاد در دانشگاه‌های علوم پزشکی، برگزاری المپیاد از دوره هفتم تا کنون به صورت ستادی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی^۲ ادامه پیدا کرد. با توجه به تغییرات ایجاد شده در شرایط محیطی و نیز تجربیات کسب شده در نزدیک به یک دهه از برگزاری المپیاد، بازنگری در آیین‌نامه المپیاد علمی ضروری به نظر می‌رسد. آیین‌نامه حاضر به منظور شفاف سازی ابعاد مختلف المپیاد و تبیین تشکیلات و فرایند برگزاری آن تدوین شده است.

(۱) هدف کلی:

شناسایی، هدایت، رشد و شکوفایی و فراهم کردن زمینه‌های بهره‌مندی از توان دانشجویان مستعد حوزه علوم پزشکی در اولویت‌های مهم نظام آموزش علوم پزشکی یا نظام سلامت از طریق ارزیابی‌های چالشی و رقابتی برای فراهم کردن زمینه رشد کشور و حل مشکلات کلان کشور

(۲) اهداف:

۱. ترویج تفکر خلاق و انتقادی
۲. تشویق کار تیمی
۳. تقویت فعالیت‌های بین رشته‌ای
۴. تشویق تبادلات علمی بین دانشگاهی
۵. تلاش جهت ارتقای توانمندی دانشجویان در نقد و حل مسائل نظام سلامت کشور در جوی صمیمی، اخلاقی و پرنشاط
۶. تلاش در جهت دهی به فعالیت‌های علمی و توسعه حوزه‌های دانشی جدید در دانشگاه‌ها
۷. بسترسازی برای ارتقای آموزش و ارزیابی فراگیران در دانشگاه‌های علوم پزشکی

(۳) ساختار تشکیلاتی المپیاد:

ساختار تشکیلاتی المپیاد شامل موارد زیر است:

- شورای سیاست‌گذاری
- کمیته فنی

^۱ که در ادامه این آیین‌نامه، المپیاد خوانده می‌شود.

^۲ که از این پس در این آیین‌نامه، وزارت گفته می‌شود.

- کمیته‌های علمی تخصصی
- دبیرخانه دائمی
- کمیته اجرایی

۳-۱ - شورای سیاست‌گذاری

بالاترین مرجع المپیاد است که مسئولیت بررسی و تصویب سیاست‌های کلی المپیاد را بر عهده دارد.

۳-۱-۱- اعضا:

۱. معاون آموزشی وزارت (رئیس شورا و رئیس المپیاد)
۲. معاون تحقیقات و فناوری وزارت
۳. معاون دانشجویی و فرهنگی وزارت
۴. یک نفر نماینده معاونت علمی و فناوری رییس جمهور
۵. مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی
۶. رییس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی معاونت آموزشی
۷. رئیس مرکز سنجش آموزش پزشکی وزارت
۸. چهار نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها دارای سوابق علمی و اجرایی در زمینه المپیاد به پیشنهاد مشترک مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی و رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و موافقت معاون آموزشی وزارت

۳-۱-۲- وظایف:

۱. بررسی و تصویب سیاست‌ها و خط‌مشی‌های المپیاد و بازنگری ادواری آن بنابر پیشنهاد کمیته فنی
۲. تصویب شیوه‌نامه‌های کلی مربوط به برگزاری المپیاد و بازنگری ادواری آن بنابر پیشنهاد کمیته فنی
۳. تصویب برنامه‌های ارتقای کیفیت برگزاری المپیاد بنابر پیشنهاد کمیته فنی
۴. نظارت عالی بر روند برگزاری المپیاد

- ۳-۱-۳- احکام اعضای شورای سیاست‌گذاری توسط معاون آموزشی وزارت صادر می‌شود.
- ۳-۱-۴- مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی، دبیر شورای سیاست‌گذاری می‌باشد.
- ۳-۱-۵- مدت عضویت اعضای حقیقی شورای سیاست‌گذاری ۴ سال می‌باشد. انتخاب مجدد بلامانع خواهد بود.
- ۳-۱-۶- جلسات شورای سیاست‌گذاری با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیم‌های آن با اکثریت مطلق آرای اعضای دارای حق رای معتبر است.

۳-۲ - کمیته فنی المپیاد:

۱-۲-۳- کمیته فنی متشکل از مسئولان و نیز صاحبان تجربه و تبحر در زمینه المپیاد است که تحت نظارت عالی شورای سیاستگذاری، مسئولیت هدایت المپیاد در جنبه‌های مختلف علمی و اجرایی را برعهده دارد.

۲-۲-۳- احکام اعضای کمیته فنی توسط معاون آموزشی وزارت صادر می‌شود.

۳-۲-۳- اعضا:

۱. مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی
 ۲. رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
 ۳. دبیر علمی المپیاد
 ۴. دبیر اجرایی المپیاد
 ۵. سه تا پنج نفر عضو هیأت علمی با تجربه و متخصص در حیطه‌های مختلف المپیاد به پیشنهاد مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی
 ۶. دو تا سه نفر از اعضای هیأت علمی متخصص/متبحر در آموزش پزشکی به پیشنهاد رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
 ۷. یک نفر از دانشجویان برگزیده المپیادهای دوره‌های قبلی به پیشنهاد دبیرخانه المپیاد و موافقت بقیه اعضای کمیته فنی
- ۴-۲-۳- مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی وزارت، رییس کمیته فنی است.

۵-۲-۳- عضو هیأت علمی از هر یک از حیطه‌ها لازم است کلیه شرایط زیر را داشته باشد:

- سرآمدی در حیطه مربوطه
 - حداقل ۵ سال سابقه عضویت به عنوان هیأت علمی
 - تجربه همکاری در کمیته‌های علمی المپیاد در حیطه مربوط
- تبصره: هر یک از اعضای هیأت علمی کمیته فنی برای یک دوره چهار ساله انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.
- ۶-۲-۳- دانشجوی عضو کمیته فنی، در طول مدت عضویت در کمیته امکان شرکت در المپیاد را ندارد و در صورت شرکت در المپیاد، عضویت وی لغو می‌شود.
- ۷-۲-۳- دانشجوی عضو کمیته فنی برای یک دوره دو ساله انتخاب می‌شود و انتخاب مجدد وی مجاز نیست.

۸-۲-۳- وظایف:

۱. تهیه و پیشنهاد شیوه‌نامه‌های کلی درباره مقررات مربوط به برگزاری المپیاد علمی دانشجویی به شورای سیاستگذاری
۲. پیشنهاد حیطه‌های المپیاد به شورای سیاستگذاری
۳. بررسی و تصویب شیوه‌نامه‌های اجرایی پیشنهادی کمیته‌های علمی تخصصی در چارچوب شیوه نامه کلی
۴. تصویب موضوعات المپیاد در حیطه‌های مشخص شده به پیشنهاد کمیته علمی مربوط
۵. تایید دبیران حیطه‌های علمی تخصصی المپیاد به پیشنهاد رییس کمیته فنی
۶. بررسی و تصویب های پروتکل‌های اجرایی آزمون^۲ پیشنهاد شده توسط دبیرخانه دائمی المپیاد

^۲ از جمله پروتکل رسیدگی به اعتراضات و پروتکل رعایت حقوق معنوی

۷. تایید اعضای کمیته‌های علمی تخصصی حیطه‌های المپیاد به پیشنهاد دبیر حیطه مربوط
 ۸. پیشنهاد برنامه ارتقای کیفیت برگزاری المپیاد علمی به شورای سیاست‌گذاری
 ۹. نظارت و ارزیابی اجرای المپیاد
 ۱۰. نظارت بر انتشارات علمی المپیاد
 ۱۱. تدوین سیاست‌های مربوط به فراهم کردن فرصت‌های برابر یادگیری برای شرکت‌کنندگان در المپیاد
 ۱۲. نظارت بر فعالیت‌های پژوهشی که بر روی اطلاعات و نتایج آزمون‌ها و شرکت‌کنندگان انجام می‌شود
- تبصره: در زمان بررسی شیوه‌نامه‌ها یا پروتکل‌های مندرج در بند فوق، دبیر کمیته مربوط به عنوان عضو دارای حق رای در جلسه کمیته فنی شرکت می‌کند.
- ۹-۲-۳- جلسات کمیته فنی با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیم‌های آن با اکثریت مطلق آرای اعضای دارای حق رای معتبر است.

۳-۳- کمیته‌های علمی تخصصی المپیاد:

- ۱-۳-۳- هر یک از حیطه‌ها دارای یک کمیته علمی تخصصی است.
- ۲-۳-۳- هر کمیته علمی تخصصی متشکل از اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور است که به تناسب حیطه‌های المپیاد انتخاب می‌شوند.

۳-۳-۳- اعضا:

۱. حداقل پنج نفر و حداکثر ده نفر از متخصصان و صاحب‌نظران حیطه مورد نظر
 ۲. یک نفر هیأت علمی به عنوان مشاور آموزشی در خصوص آزمون‌ها و ابزارهای ارزشیابی فراگیر
- ۱-۳-۳-۳- هر یک از کمیته‌ها یک دبیر خواهد داشت که به پیشنهاد رییس و تایید کمیته فنی تعیین و حکم ایشان توسط رییس کمیته فنی صادر می‌شود.
 - ۲-۳-۳-۳- به منظور تامین مشارکت حداکثری دانشگاه‌ها در کمیته‌های علمی، از بین اعضای هیأت علمی معرفی شده از مناطق آمایشی دارای سوابق علمی مرتبط با موضوع، دبیر کمیته اعضای کمیته علمی را به کمیته فنی پیشنهاد می‌نماید.
 - ۳-۳-۳-۳- حداکثر یک پنجم اعضای هر یک از کمیته‌های علمی می‌توانند از یک دانشگاه باشند.
- تبصره: در صورت عدم امکان تامین پوشش مناسب آمایشی یا رعایت سقف مشارکت دانشگاه‌ها در کمیته علمی، کمیته فنی می‌تواند با بررسی دقیق دلایل ارایه شده بدون رعایت بندهای ۲-۳-۳-۳ و ۳-۳-۳-۳ این ماده، نسبت به تعیین ترکیب اعضای کمیته اقدام کند.
- ۴-۳-۳-۳- اعضای کمیته علمی برای هر دوره از المپیاد تعیین و حکم آنها پس از تایید کمیته فنی توسط رییس کمیته فنی صادر می‌شود. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.
 - ۵-۳-۳-۳- برای انتقال تجربه دوره قبل، تغییرات در اعضای کمیته علمی باید به گونه‌ای باشد که حداقل یک سوم اعضای کمیته علمی دوره قبل در دوره بعدی عضویت داشته باشند.

۶-۳-۳-۳- اعضاى کمیته فنى و کمیته‌هاى علمى نباید هیچگونه فعالیتى در زمینه آماده‌سازى تیم‌هاى المپياد در دانشگاه‌ها و مناطق آمایشى داشته باشند. در صورت عدم رعایت این بند، عضویت ایشان در کمیته فنى و کمیته‌هاى علمى لغو مى‌شود.

۴-۳-۳- وظایف:

۱. پیشنهاد شیوه نامه اجرای آزمون حیطة مربوطه^۴ به کمیته فنى
۲. برگزاری کارگاه توجیه صاحب نظران و اساتید دانشگاه‌هاى علوم پزشکی کشور در حیطة و موضوعات مربوط
۳. جمع آوری سوالات از دانشگاه‌ها و استفاده از آنها برای طراحی آزمون‌هاى المپياد
۴. تهیه سوالات و پاسخنامه هر آزمون و تحویل آن به ستاد المپياد
۵. ارزیابى شرکت کنندگان^۵ و اعلام نتایج مطابق با پروتکل‌هاى مصوب به کمیته اجرایى
۶. بررسی و اعلام نظر در زمینه اعتراضات دانشجویان و دانشگاه‌ها مطابق پروتکل مصوب کمیته فنى

۵-۳-۳- جلسات کمیته‌هاى علمى با حضور دو سوم اعضا رسمیت مى‌یابد و تصمیم‌هاى آن با اکثریت مطلق آرای اعضاى دارای حق رای معتبر است.

۴-۳-۴ کمیته اجرایى المپياد:

۱-۴-۳- کمیته اجرایى المپياد مسؤلیت حسن اجرا و امنیت هر دوره از المپياد را بر عهده داشته و لازم است ضمن پیش‌بینی و تامین امکانات، اعتبار مورد نیاز آن را تامین نماید.

۲-۴-۳- اعضا:

۱. معاونت آموزشی (رییس المپياد)
 ۲. معاون اجرایى معاونت آموزشی وزارت
 ۳. دبیر علمى المپياد
 ۴. دبیر اجرایى المپياد
 ۵. مدیر کل حراست وزارت
 ۶. مدیر روابط عمومي معاونت آموزشی
 ۷. دو نفر به نمایندگی از دانشگاه علوم پزشکی محل برگزاری المپياد
 ۸. دو نفر کارشناس دبیرخانه دائمى المپياد
- ۳-۴-۳- جلسات کمیته اجرایى با حضور دو سوم اعضا رسمیت مى‌یابد و تصمیم‌هاى آن با اکثریت مطلق آرای اعضاى دارای حق رای معتبر است.

۵-۳- دبیرخانه دائمى المپياد:

^۴ نحوه برگزاری آزمون، تعیین مواد امتحانى و ضریب آنها و شرایط حد نصاب نمره
^۵ مشتمل بر تصحیح اوراق و داوری رای‌ها و پروژه‌ها

۱-۵-۳- دبیرخانه دائمی المپیاد در مدیریت امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان معاونت آموزشی وزارت مستقر می‌باشد.

۲-۵-۳- وظایف دبیرخانه المپیاد عبارتند از:

۱. انجام کار کارشناسی مورد نیاز برای تدوین شیوه نامه‌ها و پروتکل‌های مربوط
۲. حمایت علمی از کمیته فنی و کمیته‌های علمی المپیاد در خصوص برگزاری آزمون‌ها و ارزیابی‌ها
۳. انجام کلیه مکاتبات و هماهنگی‌های اجرایی مورد نیاز شورای سیاست‌گذاری، کمیته فنی و کمیته‌های علمی
۴. انجام ارزشیابی المپیاد بر اساس چارچوب تعریف شده در کمیته فنی و ارائه نتایج به کمیته فنی
۵. حفظ و نگهداری مدارک و مستندات المپیادهای برگزار شده

۶-۳- دبیر علمی المپیاد:

۱-۶-۳- یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، به پیشنهاد رییس کمیته فنی و حکم معاونت آموزشی وزارت به عنوان دبیر علمی هر دوره المپیاد منصوب می‌شود.

۲-۶-۳- وظایف دبیر علمی المپیاد عبارتند از:

۱. انجام هماهنگی‌های لازم با دبیران کمیته‌های علمی تخصصی برای طراحی بهینه سوالات و ابزارهای ارزیابی
۲. برقراری هماهنگی لازم بین کمیته‌های علمی تخصصی و کمیته اجرایی برای برگزاری بهینه المپیاد
۳. حصول اطمینان از اجرای صحیح شیوه‌نامه‌های مربوط به هر یک از کمیته‌های علمی تخصصی

۷-۳- دبیر اجرایی المپیاد:

۱-۷-۳- یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، به پیشنهاد رییس کمیته فنی و حکم معاونت آموزشی وزارت به عنوان دبیر اجرایی هر دوره المپیاد منصوب می‌شود.

۲-۷-۳- وظایف دبیر اجرایی المپیاد عبارتند از:

۱. تهیه تفاهم نامه‌های برگزاری المپیاد
۲. تبلیغات، اطلاع رسانی و هماهنگی با دانشگاه‌ها
۳. فراهم کردن مقدمات و امکانات مربوط به برگزاری جلسات طراحی سوالات، آزمون‌ها، داوری و اعلام نتایج
۴. پیگیری امور مربوط به آماده سازی محل آزمون و امکانات مورد نیاز بر اساس شیوه نامه المپیاد
۵. دعوت از حمایت کنندگان و نظارت بر قوانین مربوط به تبلیغات و فعالیت‌های آنها
۶. انجام امور پشتیبانی اجرایی المپیاد (پذیرش، اسکان، ایاب و ذهاب، تغذیه، افتتاحیه، اختتامیه و فعالیت‌های فوق برنامه)
۷. دریافت و اعلام نتایج المپیاد بر اساس پروتکل مصوب کمیته فنی
۸. دریافت و مدیریت گردش کار رسیدگی به اعتراضات بر اساس پروتکل مصوب کمیته فنی

۹. تهیه هدایا و برگزاری مراسم تقدیر
۱۰. مستندسازی، گردآوری و ارایه مدارک مربوط به المپیاد برگزار شده به دبیرخانه المپیاد

۴) برگزاری المپیاد:

۴-۱- شرایط شرکت کنندگان:

۴-۱-۱- کلیه دانشجویان مقاطع کارشناسی و دکترای حرفه‌ای دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی سراسر کشور شاغل به تحصیل و یا دانش‌آموختگانی که تا تاریخ برگزاری اولین آزمون از مجموعه آزمون‌های کشوری المپیاد در هر دوره کمتر از شش ماه از فارغ‌التحصیلی آنها گذشته باشد، می‌توانند بدون در نظر گرفتن معدل کل و سال تحصیل در المپیاد شرکت کنند.

تبصره ۱: مسئولیت انتخاب و معرفی دانشجویان شرکت کننده در هر حیطه بر عهده دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی معرفی کننده می‌باشد و در صورت مغایرت با مقررات المپیاد، کمیته فنی موضوع را بررسی و تصمیم‌گیری می‌نماید و حکم این کمیته پس از کسب مدال و رتبه نیز قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۲: هر فردی که رتبه یک را در مرحله انفرادی در هر حیطه بگیرد، نمی‌تواند مجدداً در همان حیطه شرکت نماید.

تبصره ۳: شرکت در یک حیطه و کسب رتبه در آن منعی برای شرکت در سایر حیطه‌ها در دوره‌های بعدی المپیاد نیست.

۴-۲- حیطه‌ها و موضوعات المپیاد:

۴-۲-۱- تعداد و عناوین حیطه‌های المپیاد بنابر پیشنهاد کمیته فنی و تایید شورای سیاست‌گذاری برای یک دوره سه ساله تعیین می‌شود.

۴-۲-۲- کمیته فنی در انتخاب تعداد حیطه‌های المپیاد معیارهای زیر را مد نظر قرار می‌دهد:

۱. ظرفیت سیستم اجرایی برای برگزاری مطلوب المپیاد بر اساس گردش کار
۲. عرف تعداد حیطه‌ها در دوره‌های قبلی به منظور پرهیز از ایجاد تغییرات شدید
۳. پیش‌بینی تعداد شرکت کننده برای شرکت در هر یک از حیطه‌های مورد نظر
۴. فراهم بودن ظرفیت لازم در کشور برای آماده‌سازی دانشجویان برای شرکت در حیطه

۴-۲-۳- کمیته فنی در انتخاب حیطه‌های المپیاد معیارهای زیر را مد نظر قرار می‌دهد:

۱. مرتبط با حوزه علوم پزشکی باشد.
۲. به عنوان موضوع مهم در نظام سلامت یا آموزش کشور که مغفول مانده و نیازمند توجه باشد.
۳. قابلیت حل مساله و استدلال در آنها وجود داشته باشد.
۴. دارای منابع علمی قابل دسترس باشد.
۵. دارای حداقل اعضای هیأت علمی لازم برای فعالیت به عنوان کمیته علمی و انجام ارزیابی‌های لازم باشد.
۶. از نظر مؤثر بودن و هزینه-اثربخشی، قرار گرفتن موضوع مورد نظر به عنوان حیطه المپیاد قابل توجیه باشد.

۴-۲-۴- موضوع مورد نظر در هر حیظه المپیاد بر اساس پیشنهاد کمیته تخصصی و تایید کمیته فنی به صورت سالانه تعیین و اعلام می‌شود. در هر حال زمان اعلام موضوعات المپیاد دوره بعد باید حداکثر تا دو ماه بعد از برگزاری مرحله نهایی المپیاد هر سال باشد.

۴-۳ - مراحل المپیاد:

- ۴-۳-۱- المپیاد در هر دوره شامل دو بخش انفرادی و گروهی می‌باشد.
- ۴-۳-۲- جزییات شیوه برگزاری مراحل انفرادی و گروهی المپیاد بر اساس شیوه نامه‌ای که توسط کمیته فنی تهیه و به تصویب شورای سیاستگذاری می‌رسد تعیین می‌شود.

۴-۴- انتخاب برگزیدگان و جوایز و تسهیلات المپیاد:

- ۴-۴-۱- انتخاب برگزیدگان و جوایز و تسهیلات المپیاد مترتب بر آن بر اساس شیوه نامه‌ای که توسط کمیته فنی پیشنهاد و به تصویب شورای سیاستگذاری المپیاد می‌رسد، تعیین می‌شود.
- ۴-۴-۲- استفاده از تسهیلات نخبگان و استعدادهای درخشان تابع شرایط آیین نامه مربوطه می‌باشد.

۴-۵- مدیریت و مالکیت اطلاعات المپیاد:

- ۴-۵-۱- دبیرخانه المپیاد متولی نگهداری و مدیریت اطلاعات مربوط به ادوار المپیاد می‌باشد.
- ۴-۵-۲- مالکیت حقوق معنوی کلیه اطلاعات علمی این المپیاد شامل نمرات آزمون‌ها، اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه‌هایی که توسط شرکت کنندگان تکمیل شده است با معاونت آموزشی وزارت خواهد بود.
- ۴-۵-۳- هرگونه انتشار این اطلاعات یا ارائه آنها در قالب سخنرانی یا پوستر در همایش‌های داخلی و خارجی یا عرضه در جشنواره‌های مطهری، خوارزمی یا فارابی و یا نظایر آن منوط به کسب مجوز کتبی از معاونت آموزشی وزارت می‌باشد.
- ۴-۵-۴- شیوه نامه این امر توسط دبیرخانه المپیاد تهیه و پس از تصویب کمیته فنی به مرحله اجرا در می‌آید.

۴-۶- مشارکت دانشجویان در برگزاری المپیاد

- ۴-۶-۱- با عنایت به اهمیت مشارکت دانشجویان در روند طراحی و برگزاری المپیاد، دبیرخانه دائمی المپیاد موظف است برنامه مشخصی برای ارتقای مشارکت دانشجویی در سطوح مختلف طراحی، اجرا و ارزشیابی المپیاد را تهیه و برای تصویب به کمیته فنی ارائه کند.